

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 12.12.2011
SEC(2011) 1541 konč.

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OSNUTKA OCENE UČINKA

Spremni dokument

**k predlogu uredbe o vzpostavitvi okvirnega programa za okoljske in podnebne ukrepe
(LIFE)**

{COM(2011) 874 konč.}

{SEC(2011) 1542 konč.}

{SEC(2011) 1543 konč.}

Zavrnitev odgovornosti: Ta povzetek je zavezujoč le za službe Komisije, ki sodelujejo pri pripravah, in ne vpliva na končno obliko kakršne koli odločitve Komisije.

Presoja vplivov ocenjuje možnosti upravljanja programa za okoljske in podnebne ukrepe (v nadaljnjem besedilu: LIFE) za obdobje 2014–2020 (naslednik programa LIFE+).

Komisija je v svojem sporočilu z dne 29. junija 2011 (sporočilo o večletnem finančnem okviru) zavzela stališče, tudi za program LIFE, glede prihodnjega večletnega finančnega okvira (MMF) za obdobje 2014–2020. Glavne spremembe:

- i) vzpostavitev podprograma podnebnih ukrepov (800 milijonov EUR v obdobju) s tremi prednostnimi nalogami: omejevanje, prilagajanje, upravljanje in zavedanje;
- ii) boljša opredelitev sestave okoljskega podprograma (2,4 milijarde EUR v celotnem obdobju): biotska raznovrstnost, okolje in upravljanje;
- iii) uvedba integriranih projektov kot predstavitvenih projektov za uresničevanje okoljskih ciljev, predvsem z mobilizacijo drugih razpoložljivih nacionalnih sredstev in/ali sredstev EU.

1. Postopkovna vprašanja, posvetovanje z zainteresiranimi stranmi in mnenje odbora za presojo vpliva

Presojo vpliva sta pripravila Generalni direktorat za okolje in Generalni direktorat za podnebne ukrepe ob pomoči drugih generalnih direktorats ter Evropske agencije za konkurenčnost in inovativnost. Temelji na obsežni analizi in posvetovanju, predvsem na:

- naknadnih (1996–2006) in srednjeročnih (2007–2009) ocenah programa LIFE;
- študijah zunanjih svetovalcev: „Združena presoja vpliva in predhodna ocena pregleda Uredbe LIFE+“ in „Podnebne spremembe v prihodnjem večletnem finančnem okviru“;
- javnem spletnem posvetovanju „Vaš glas v Evropi“;
- posvetovanju, ki ga je opravil Odbor regij, posvetovanju članov odbora LIFE in okoljskih atašejev držav članic, poznejšem srečanju interesnih skupin in na dveh konferencah.

Splošno mnenje je bilo, da program LIFE z okoljskega vidika in vidika dodane vrednosti daje dobre rezultate. Interesne skupine so močno podprle nadaljevanje programa LIFE in predloge Komisije.

Odbor za presojo vpliva je presojo vpliva prejel 29. julija 2011. Po pripravi mnenja odbora za presojo vpliva je bila presoja vpliva 13. septembra 2011 ustrezno spremenjena.

2. Sedanja sestava in delovanje programa LIFE

Program LIFE je v samem vrhu okoljskega financiranja EU, iz njega pa je bilo financiranih 3 115 projektov v višini 2,7 milijarde EUR.

V skladu z veljavno uredbo so mogoče tri oblike posredovanja: 1) donacije za dejavnosti (78 % proračuna) s tremi vejami: LIFE narava in biotska raznovrstnost (NAT) obsega vsaj 50 % proračuna za dejavnosti projektov, LIFE okoljska politika in upravljanje (ENV) ter LIFE informacije in komunikacija (INF); 2) donacije za poslovanje za nevladne organizacije (3 % proračuna); 3) pogodbe o javnih naročilih za storitve in študije (13 % proračuna) ter tehnična pomoč pri izbiri, spremljanju in ocenjevanju projektov in programa LIFE (6 % proračuna).

Ocene so potrdile, da je LIFE uspešen instrument z znatno dodano vrednostjo za EU. Poleg količinsko ovrednotenih ugodnosti, ocenjenih na približno 600 milijonov EUR letno, je program LIFE pripeljal do izboljšane ohranjanja in obnavljanja približno 4,7 milijona hektarjev zemljišč (ali 6 % celotnega območja, opredeljenega kot kopenska mesta

Natura 2000). S programom LIFE so bile podprte okoljske izboljšave, med drugim tudi za kakovost vode na ozemlju, ki obsega približno 3 milijone hektarjev, kakovost zraka, kar vpliva na približno 12 milijonov ljudi, zmanjšanje količin odpadkov za približno 300 000 ton in recikliranje dodatnega milijona ton ter zmanjšanje 1,13 milijona ton CO₂ letno. Program LIFE ima pomembno vlogo pri povečevanju ozaveščenosti, dobrem upravljanju in udeležbi javnosti. Zainteresirane strani menijo, da sta za uspeh programa ključnega pomena njegova prožnost in način vodenja.

3. Opredelitev težav in dodana vrednost ukrepov EU

Ukrepi EU so potrebni, saj ima večina okoljskih in podnebnih težav čezmejnne vplive ter jih države članice same ne morejo rešiti. Poleg tega so okoljska sredstva pogosto javno dobro in so neenakomerno porazdeljena po EU.

Dodana vrednost EU izhaja iz zmožnosti programa LIFE, da deluje kot platforma za izmenjavo praks in znanja, tako da se bodo akterji lahko učili drug od drugega in učinkoviteje obravnavali okoljske težave. Program LIFE prav tako omogoča boljšo porazdelitev odgovornosti in solidarnosti pri ohranjanju okoljskega skupnega dobrega v EU. Deluje kot katalizator, pri tem pa zagotavlja enkratne naložbe, ki odpravljajo prvotne ovire za izvajanje okoljske in podnebne politike EU ter preskušajo nove pristope za krepitev.

Z ocenjevanjem in posvetovanji je bilo prav tako ugotovljeno, kako izboljšati obliko in delovanje programa, in sicer z reševanjem naslednjih vprašanj:

- pomanjkanje statističnega pristopa in kritične mase. Prednostne naloge politike EU se v programu ne izražajo v celoti, predvsem pri vejah okoljske politike in upravljanja ter informacij in komunikacije. Če se program ne bo spremenil, obstaja tveganje, da bodo s programom LIFE še vedno financirani zelo dobri projekti, vendar razdrobljeni po pravnem redu z zelo majhno verjetnostjo, da bi prišli do zaključkov, ki bi jih bilo mogoče razširiti v določenem sektorju in drugih instrumentih EU;
- bolje je treba opredeliti cilje nekaterih vej (okoljska politika in upravljanje ter informacije in komunikacija) in ozemeljsko območje. Okoljska politika in upravljanje LIFE morata biti bolj osredotočena na izvajanje in vzpostavljanje multiplikatorjev. Učinkovitost programa so zmanjšale omejitve financiranja za ukrepe zunaj EU;
- potreba po izboljšanju dopolnjevanja in sinergij z drugimi skladi EU;
- bolje je treba izkoristiti rezultate projektov in izboljšati prenos znanja, predvsem na ravni EU;
- potreba po poenostavitvi postopkov za prijavo in izbiro;
- nacionalne dodelitve niso pripomogle k bolj uravnoteženi porazdelitvi projektov v EU.

4. Cilji prihodnjega programa

Program LIFE zagotavlja rešitve za uresničevanje posebnih ciljev okoljske in podnebne politike, s tem ko prispeva k politiki izvajanja, razvoja in spodbujanja vključevanja teh vprašanj v druge politike.

Nov program vključuje naslednje splošne cilje: i) zagotoviti boljšo povezavo s prednostnimi nalogami politike EU, vključno s podnebnimi ukrepi; ii) spodbujati uporabo integriranih projektov; iii) razviti sinergije in dopolnjevanje z drugimi skladi EU; iv) spodbujati dodatno vrednost EU in solidarnost/porazdelitev prizadevanj ter v) poenostaviti program.

Program LIFE je tesno povezan z drugimi skladi EU, kot so skladi kohezijske politike (ESS, ESRR, kohezijski sklad), Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EAFDR) ali Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (EMFF). Dopolnjevanje in skladnost programa LIFE s temi programi sta bila okrepljena v sporočilu o večletnem finančnem okviru. Program LIFE ne bi odpravil le ugotovljenih vrzeli, temveč bi pripomogel tudi pri vzpostavitvi sinergij in organiziranega sodelovanja s temi skladi.

5. Možnosti politike in analiza učinkov

Povečanje proračuna, ki je bilo sprejeto v sporočilu o večletnem finančnem okviru, mora voditi v sorazmerno povečanje okoljskih in družbenogospodarskih učinkov programa LIFE v absolutnem smislu med 750 in 1 000 milijoni EUR. Zaradi povečanja sredstev za podnebne ukrepe je mogoče najpomembnejše povečanje učinkov pričakovati pri blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Izključitev ekoloških inovacij, ki jih je mogoče širiti na trgu, iz okoljskega podprograma, lahko zmanjša celotne družbenogospodarske ugodnosti, vendar bo te ukrepe mogoče bolje izvajati v drugih skladih EU.

Navedene možnosti obravnavajo le tiste vidike, ki v sporočilu o večletnem finančnem okviru niso bili opredeljeni.

A. Možnosti za strateško načrtovanje in dodeljevanje sredstev

A1: Osnovni pristop od spodaj navzgor za vse vrste projektov

Za celotno programsko obdobje bi bile določene tematske prednostne naloge. Letni razpisi za predloge bi še naprej navajali prednostne naloge teh tem, a ne bi bili izčrpní. Za tematska področja integriranih projektov ne bi bile določene nobene omejitve. V veljavnem programskem obdobju prepoznane težave v zvezi z nezadostno osredotočenostjo in težavami z ustvarjanjem kritične mase v posebnih sektorjih ne bi bile odpravljene.

A2: Pristop od zgoraj navzdol za vse vrste projektov (pri čemer bi se izvajal prožnejši pristop od zgoraj navzdol k tradicionalnim projektom in bolj tog pristop od zgoraj navzdol za integrirane projekte)

Komisija bi pripravila 2–3-letne delovne načrte, v katerih bi določila posebne prednostne naloge, ki pa ne bi vključevale vseh tradicionalnih projektov, ne da bi bil pri tem zapostavljen kateri koli okoljski sektor, medtem ko bi bili integrirani projekti osredotočeni na prednostna področja.

Ob predvidenem 50-odstotnem izboljšanju v najbolj neučinkovitem delu programa LIFE in 25-odstotnem izboljšanju v drugem najbolj neučinkovitem kvartilu bi to prineslo 19-odstotno celotno izboljšanje, s tem pa letno povečanje okoljskih ugodnosti v višini 150 milijonov EUR.

A3: Pristop od zgoraj navzdol pri integriranih projektih in pristop od spodaj navzgor pri drugih vrstah ukrepov

Komisija bi pristop od zgoraj navzdol uporabila le pri integriranih projektih, da bi se tako osredotočila na posebne prednostne naloge, ki so bile predhodno določene za celotno programsko obdobje. Tradicionalne projekte je mogoče predložiti v vseh prednostnih področjih. Pomanjkanje bolj osredotočenega pristopa pri določanju prednostnih nalog lahko vodi v podporne projekte s slabimi povezavami z razvojem in izvajanjem politike. V programskem obdobju ne bi bilo mogoče izvesti sprememb.

B. Možnosti za tematsko osredotočenost integriranih projektov

B1: Osnovni – brez tematske osredotočenosti

Integrirane projekte bi bilo mogoče predložiti na vseh prednostnih področjih, kjer je to omogočeno, in sicer na področjih narave, vode, odpadkov, zraka in morja, prilagoditve na podnebne spremembe in njihove ublažitve. Tudi ta možnost bi prinesla sedanje težave zaradi redčenja. Če naj se s projektom LIFE uresničijo vsi cilji za vsa prednostna področja, kjer so mogoči integrirani projekti, se lahko zgodi, da tradicionalnih projektov ne bo mogoče financirati.

B2: Tematska osredotočenost na posebne sektorje

Zaradi omejenih sredstev programa LIFE in kritike zaradi nezadostne strateške osredotočenosti bi bilo mogoče integrirane projekte usmeriti na prednostna področja, kjer bi lahko dosegli boljše rezultate. Pri *okoljskem podprogramu* sta mogoči dve podopciji:

– *tematska osredotočenost na tri sektorje (narava, voda in odpadki)*: izboljšala bi se osredotočenost programa in okoljske prednosti (za 30–40 % v primerjavi z osnovnim), hkrati pa bi se omogočilo financiranje tradicionalnih projektov. Tveganje za neuspeh je še naprej majhno, saj so ti sektorji v programu LIFE najuspešnejši. Sektorja zrak in morje bi bila deloma vključena v druge sektorje;

– *tematska osredotočenost na štiri sektorje (narava, voda, odpadki in zrak)*: okrepila bi se povezava med političnimi prednostnimi nalogami in programom LIFE, hkrati pa bi se povečale celostne družbenogospodarske koristi (boljša kakovost zraka bi lahko koristila tudi do 10 % prebivalcev v EU). Ker so sredstva omejena, bi se lahko zaradi vključitve zraka številni tradicionalni projekti spustili pod omejitve ali pa bi se zmanjšali cilji za sektorja voda in odpadki. Pri podprogramu okoljskih ukrepov bi bile prednostne naloge zadostno osredotočene na omejevanje in prilagajanje.

C. Možnosti za razporeditev sredstev med različnimi prednostnimi področji

C1: Osnovna – razporeditev v skladu s sporočilom o večletnem finančnem okviru

Namenska sredstva so eden ključnih elementov za večjo osredotočenost in doseganje kritične mase na posameznem področju. Zaradi osredotočenosti na podnebne ukrepe se lahko okoljske ugodnosti povečajo za 50 % (s 135 milijonov EUR letno na 270 milijonov EUR). Če sredstva za okoljski podprogram predhodno ne bi bila razporejena, bi veja narava in biotska raznovrstnost izgubila lastnost, ki je delno prispevala k njeni uspešnosti v programih LIFE II, III in LIFE+, kar bi zmanjšalo neposredne okoljske ugodnosti, ki jih prinaša veja.

C2: Razporeditev v skladu s sporočilom o večletnem finančnem okviru in 50 % sredstev za okoljski podprogram za podprogram biotska raznovrstnost

Zaradi predhodno dodeljenih sredstev za biotsko raznovrstnost se bodo okrepili pozitivni okoljski vplivi, ki izhajajo iz predhodno dodeljenih sredstev za podnebni podprogram. Pričakujemo okoljske ugodnosti v višini vsaj dodatnih 450–500 milijonov EUR. Dodatne koristi za integrirane projekte je težko količinsko opredeliti. Ta možnost je skladna s stališči zainteresiranih strani.

D. Možnosti za geografsko razporeditev vplivov (nacionalne dodelitve)

D1: Vsi projekti so izbrani na podlagi ustreznosti

Vse vrste projektov bodo izbrane na podlagi ustreznosti. Predviden ne bo noben delitveni ključ na podlagi geografske lege. Obstaja tveganje, da bi bile nekatere države še naprej

preveč zastopane. Ne bi bilo obravnavano dejstvo, da so naravne dobrine neenakomerno porazdeljene med države članice.

D2: Vsi projekti so izbrani na podlagi ustreznosti, vendar zagotavljajo geografsko uravnoteženost pri integriranih projektih

Tradicionalni projekti bodo še naprej izbrani na podlagi ustreznosti. Za integrirane projekte bi bil vzpostavljen sistem, ki bi zagotavljal geografsko uravnoteženost, saj so ti projekti močnejše povezani z razvojem regionalnih ali lokalnih strategij, izvajanjem in krepitvijo zmogljivosti. Države članice, ki imajo v enem letu integriran projekt, bi se pozneje štejele kot manj ugodne. Komisija bi zagotovila financiranje vsaj enega integriranega projekta na državo članico v sektorju narave in odpadkov, enega na čezmejno vodno območje (Donava, Ren itd.) in dva projekta na biogeografsko regijo. Prednost bi imele države članice z nižjo upravno usposobljenostjo, pomembnimi naravnimi dobrinami ali tiste, v katerih ležijo čezmejna vodna območja. Strateško programiranje (možnost A2) bi omogočala prilagoditve, če ena izmed držav članic ne bi prejela nobenega integriranega projekta.

D3: Tradicionalni projekti, izbrani le na podlagi ustreznosti in nacionalne dodelitve (poseben znesek na DČ) za integriran projekt v celotnem programskem obdobju

Tradicionalni projekti bi bili izbrani na podlagi ustreznosti le v primeru možnosti D1. Za integrirane projekte bi bil za vsako državo članico in na območje vzpostavljen sistem okvirnih nacionalnih dodelitev. Ta možnost je enaka kot možnost D2, vendar z okvirnimi predhodnimi dodelitvami, ki temeljijo na okoljskih in podnebnih potrebah, dogovorjenih z državami članicami.

E. Možnosti za upravljanje in krepitev ozaveščenosti

E1: Osnovno – financiranje nevladnih organizacij, ukrepi Komisije pri obveščanju in obveznosti obveščanja/razširjanja pri projektih

Operativno financiranje nevladnih organizacij se bo nadaljevalo, saj nevladne organizacije prispevajo k udeležbi javnosti in razvoju politike, spodbujajo izvajanje ter krepijo zbirko znanja in ozaveščenost. Ukrepi za obveščanje o projektu bodo okrepljeni z odločnejšim strateškim pristopom in spodbujanjem mrež podobnih projektov, povezanih s prednostnimi temami.

E2: Financiranje nevladnih organizacij, ukrepi Komisije pri obveščanju, obveznosti obveščanja/razširjanja pri projektih in posebne akcije obveščanja, ki se financirajo z donacijami

Poleg ukrepov iz možnosti E1 bi bile izbrane prednostne naloge pri informiranju podprte s posebnimi projekti, financiranimi z donacijami. Pozitivni vplivi možnosti E1 naj bi se po pričakovanjih povečali, ko bodo dopolnjeni s posebnimi projekti, namenjenimi informiranju in obveščanju.

F. Možnosti za poenostavitev

F1: Osnovno – spletna orodja in večji projekti

Od leta 2012 se bo pri spletnih aplikacijah uporabljalo novo orodje IT z imenom „eProposal“. S poenostavitvijo postopka oddaje je mogoče privarčevati približno 20 % stroškov ponudbe. Ob predpostavki, da se učinkovitost upravnega osebja poveča za 50 %, tehničnega osebja pa 10 %, lahko to prinese 7 % prihrankov. Ob upoštevanju 50-odstotnega izboljšanja pri obeh, je mogoče pričakovati 12-odstotno povečanje prihrankov. Zaradi prehoda na večje projekte se lahko zmanjša celotno število vodenih projektov (z

230 izbranih projektov letno na 100 do konca programskega obdobja), s tem pa se zmanjšajo tudi splošni stroški in stroški upravljanja pri programu LIFE.

F2: Osnovno + poenostavljeni postopki izbire in poročanje: dvofazni postopek in poenostavljeno poročanje pri integriranih projektih, večletna izbira za nevladne organizacije

Uvesti je mogoče dvofazni pristop k izbiri integriranih projektov. Poročanje in spreminjanje bi temeljilo na dvoletnem ciklu in sprejetem načrtu plačil, kar bi zagotavljalo postopnejši denarni tok pri projektih. Zaradi te poenostavitve bi se lahko stroški poročanja zmanjšali za 25 %, kar pomeni prihranke v višini 178 500 EUR in 357 000 EUR letno. Ker so integrirani projekti približno petkrat večji od tradicionalnih projektov, bi se lahko število transakcij zmanjšalo za 70 %. Zaradi večletne izbire nevladnih organizacij bi se upravno breme postopkov izbire zmanjšalo vsaj za 50 %.

F3: Osnovno + realizacije in plačila glede na rezultate v primerjavi s pavšalnimi zneski, neustreznost nekaterih stroškov:

S pogostejšo uporabo *pavšalnih zneskov* (npr. uporaba standardnih dnevnic za potne stroške in standardnih stroškov osebja) bi se zmanjšali stroški poročanja. Ti postopki bi se poenostavili tudi z omejevanjem upravičenosti nekaterih stroškov, ki zahtevajo obsežno poročanje in spremljanje (tj. le s financiranjem dodatnega osebja, ki je bilo zaposleno posebej za projekt v skladu s stroški osebja; s tem ko DDV ne bi bil več upravičen). S tem bi se upravičeni stroški zmanjšali za 5–10 % pri DDV in 20–40 % za osebje, kar bi lahko odvrnilo morebitne vlagatelje. Te negativne vplive bi bilo mogoče omiliti s povečanjem stopnje sofinanciranja.

G. Možnost za zunanje izvajanje

Komisija je v sporočilu o večletnem finančnem okviru navedla, da naj bi bil program LIFE še naprej centralno voden, vendar pa bi bilo mogoče vodstvene naloge večinoma prenesti na sedanje izvajalske agencije. Zdaj je za vodenje programa LIFE potrebnih približno 125 delovnih mest za polni delovni čas, skupaj z zunanjimi izvajalci in uradniki EU. Celotni upravni stroški znašajo nekaj več kot 15 milijonov EUR. To je 6,2 % celotnega proračuna programa.

G1. Popolno zunanje izvajanje

Vodstvene naloge za izbiro in nadzor projektov, donacije za poslovanje nevladnih organizacij in komuniciranje bi bile pri tradicionalnih in integriranih projektih prenesene na sedanje agencije. Komisija bi še naprej upravljala, nadzirala in ocenjevala program LIFE. Pri tehnični pomoči sta na voljo naslednji podopciji:

– *zunanje izvajanje brez zamenjave tehnične pomoči*: celotni strošek bi bil 6,3 % proračuna programa;

– *zunanje izvajanje z zamenjavo tehnične pomoči*: celotni strošek bi bil 6,0 % proračuna programa.

G2. Mešana rešitev: zunanje izvajanje tradicionalnih projektov, medtem ko bi integrirani projekti ostali v Komisiji:

Upravljanje tradicionalnih projektov in donacije za poslovanje nevladnih organizacij bi prešli v zunanje izvajanje obstoječe agencije, medtem ko bi integrirani projekti za okoljski podprogram in vodenje programa ostali v Komisiji. Glavni razlogi za to so zagotovitev vključitve rezultatov projekta v politiko EU, zagotovitev, da bodo integrirani projekti primerno oblikovani, ter ohranjanje strogega nadzora in povezav s tematskimi enotami. Celotni stroški so podobni kot pri možnosti G1 (z zamenjavo tehnične pomoči ali brez nje).

Če povzamemo, prednosti možnosti z agencijo so nižji stroški osebja, enaka kakovost pri izvajanju programa, komuniciranje in razširjanje kot v sedanjih razmerah in sprostitev do 19 delovnih mest v Komisiji.

Obstaja pa tveganje, da se bo pri možnosti z agencijo zmanjšala zmožnost za zagotavljanje zelene dodane vrednosti EU. Predvsem pri integriranih projektih bi bili potrebni skrbno načrtovanje in sodelovanje z enotami politike sorodnih generalnih direktorats ter tesno spremljanje, da bi bilo mogoče zagotoviti njihov uspeh in povezavo z izvajanjem, ki bi bila šibkejša, če bi programe upravljala agencija.

6. Primerjava možnosti

Navedene možnosti so bile ovrednotene in primerjane na podlagi merila učinkovitosti, skladnosti in uspešnosti. Prednostna možnost bi tako bil program:

- s tematskimi prednostnimi nalogami za celotno programsko obdobje, 2–3-letni delovni načrt za neizčrpne prednostne naloge in pristop od zgoraj navzdol za vse projekte (možnost A2);
- z integriranimi projekti, ki bi bili osredotočeni predvsem na omejeno število področij (možnosti B2a in B2b);
- z dodeljevanjem sredstev programa LIFE, kot je navedeno v sporočilu o večletnem finančnem okviru, pri čemer je 50 % sredstev za okoljski podprogram namenjenih biotski raznovrstnosti (možnost C2);
- s sistemom za izbiro „tradicionalnih“ projektov na podlagi ustreznosti in sistemom za izbiro integriranih projektov, ki zagotavlja geografsko uravnoteženost (možnost D2);
- ki krepi vlogo nevladnih organizacij pri razširjanju ter vključuje okrepljene pristope k vodenju in komunikaciji (možnost E1);
- ki uvaja mehanizme na podlagi orodja IT za predložitev predlogov in dvofazni pristop za integrirane projekte z obveznostjo poročanja z dvoletnim ciklom, povečuje uporabo pavšalnih zneskov in poenostavlja upravičenost stroškov s tem, ko omejuje upravičenost nekaterih stroškov (kombinacija možnosti F);
- z zunanjim izvajanjem, pri čemer agencija upravlja tradicionalne projekte, vodenje programa in tudi upravljanje integriranih projektov okoljskega podprograma pa ostaja v sorodnih generalnih direktoratih. Upravljanje teh projektov je mogoče na podlagi vmesnega ocenjevanja postopoma prenesti na zunanje izvajanje (možnost G2).

S tem bi bila obravnavana glavna priporočila ocenjevanj programa LIFE, tj. boljša opredelitev tematskih prednostnih nalog, poenostavitev in dobro upravljanje. Sinergije z drugimi skladi EU bi bile precejšnje, s tem pa bi bil zagotovljen boljši multiplikacijski učinek. S to možnostjo bi bilo mogoče ustvariti okoljske prednosti približno v višini 900–1 210 milijonov EUR letno, prihranke med 7 in 12 % stroškov ponudbe ter 25 % pri obveznostih poročanja.

7. Spremljanje in ocenjevanje

Predlagan okvir spremljanja je organiziran na dveh ravneh: spremljanje realizacij, rezultatov in vplivov na ravni projekta in programa ter spremljanje izdatkov na ravni programa.

Spremljanje realizacij, rezultatov in vplivov

predlogi projektov bodo vključevali pričakovane preglednice realizacij, ki bodo podlaga za spremljanje napredka. Tematska poročila po področjih bodo podlaga za razširjanje in vključevanje v politiko. Izvedeno bo vmesno in naknadno ovrednotenje programa LIFE.

Spremljanje izdatkov na ravni programa:

Za zagotavljanje dokazil o hkratnih prednostih, ki jih lahko imata oba podprograma pri posebnih prednostnih nalogah, kot so podnebni ukrepi in biotska raznovrstnost, ter boljše ponazarjanje obsega porabe s programom LIFE pri teh prednostnih nalogah, bo okvir spremljanja vključeval tudi metodologijo za spremljanje izdatkov, povezanih s podnebjem in biotsko raznovrstnostjo, v skladu s sporočilom o večletnem finančnem okviru in kot izhaja iz „Rio označevalcev“, ki jih je uvedel OECD.